

Thesis Title Developing a Healthy Eating Policy for Preschool Children:
Effects on Diet and School Policies in Phrae Province, Thailand

Author Miss Kanyarat Wirotpong

Degree Doctor of Philosophy (Dentistry)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Patcharawan Srisilapanan Chairperson

Professor Dr. Wichit Srisuphan Member

Professor Dr. Aubrey Sheiham Member

ABSTRACT

Caries levels in primary teeth of Thai preschool children are particularly high. Diet is the main cause of caries. To promote oral health among preschool children, developing a healthy eating policy was undertaken to investigate the effect of the healthy eating policy on diet and school policies. The study was conducted in Amphur Muang, Phrae province, Thailand.

Assessment of the existing healthy eating policies previously implemented showed that most of schools needed to develop a healthy eating policy. To study the healthy

eating policy formulation and the effects of the policy on diets, quasi-experimental action research was used in eight intervention and eight matched control schools.

The policy formulation started with policy selection using focus group discussions among representatives of parents. Then, the opinions from ten educational experts regarding developing healthy eating policy were assessed using a Delphi's technique. Consistently, these two groups felt there was a need to develop a healthy eating policy in order to improve preschool children's health. The next step was policy advocacy. Various methods were used to advocate stakeholders. Because of the enthusiasm among stakeholders, the policy was adopted and implemented. The process of policy implementation has been accomplished by: a) all schools stated that all projects for promoting healthy eating must conform to the policy; b) all stakeholders were assigned specific policy implementation roles; c) during the meeting and discussion, stakeholders were educated about nutrition; d) various strategies were used to communicate the policy to all stakeholders. During the policy implementation, the parent's role of encouraging their children to eat healthy snacks, child peer pressure, snack advertisements, attractive packaging of unhealthy snacks and a lack of coordination between stakeholders were reported as barrier factors in implementing healthy eating of preschool children. In contrast, creating a healthy environment by increasing the number of healthy snack options on the school shop menu, giving rewards and participating in songs regarding healthy food were facilitating factors.

After nine months of developing healthy eating policy, the results from the assessment of the existing healthy eating policy showed that the mean total scores of

the existing implemented policy increased from 55.2 ± 2.4 to 61.6 ± 3.2 in the intervention schools, and increased from 53.5 ± 2.7 to 57.1 ± 7.0 in the control schools.

The consumption of all snack items except non-sugared milk, decreased significantly in intervention schools compared to the baseline ($p < 0.05$) but not in control schools.

In the intervention schools the mean frequency of intakes per day decreased for cariogenic snacks, fresh fruits, Thai desserts, crispy snacks and sugary drinks. In contrast, in the control schools the mean frequency of consumption per day of cariogenic snacks, non-sugar milk and crispy snacks increased significantly ($p < 0.05$).

In the control schools no significant difference was found between the baseline and after nine months in consumption of fresh fruit, Thai desserts and sugary drink consumption.

The healthy eating policy for preschool children was effective in reducing snack consumption in the intervention schools.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนานโยบายการรับประทานเพื่อสุขภาพสำหรับเด็ก

ปฐมวีย์: ผลที่มีต่ออาหารและนโยบายของโรงเรียนในจังหวัด

แพร่ ประเทศไทย

ผู้เขียน

นางสาวกัญยรัตน์ วิโรจน์พงศ์

ปริญญา

ทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.พัชรารวรรณ ศรีศิลป์นนท์ ประธานกรรมการ

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสุพรรณ กรรมการ

Prof. Dr. Aubrey Sheiham กรรมการ

บทคัดย่อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All Rights Reserved

โรคฟันผุในฟันน้ำนมของเด็กปฐมวัยของไทยยังอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาหารเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของโรค การศึกษานี้ได้ทำการพัฒนาและศึกษาผลของนโยบายการรับประทานเพื่อสุขภาพ ที่มี

ต่ออาหารและนโยบายด้านอาหารของโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เพื่อให้เกิดการส่งเสริม

สุขภาพช่องปากสำหรับเด็กปฐมวัย

จากการประเมินนโยบายการรับประทานเพื่อสุขภาพของโรงเรียนที่ทำการศึกษ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานโยบายดังกล่าว ดังนั้นเพื่อศึกษาการพัฒนานโยบายด้านอาหาร การศึกษานี้จึงดำเนินการวิจัยแบบกึ่งทดลองในโรงเรียนกลุ่มทดลอง 8 แห่ง และกลุ่มควบคุมอีก 8 แห่ง

การพัฒนานโยบายเริ่มจากการเลือกนโยบายที่จะดำเนินการ โดยการสนทนากลุ่มกับตัวแทนผู้ปกครอง พร้อมทั้งประเมินความเห็นในเรื่องเดียวกันจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาด้วยวิธีเดลฟาย ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าจำเป็นต้องพัฒนานโยบายด้านอาหารเพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดีขึ้น จากนั้นมีการกระตุ้นนโยบายโดยใช้วิธีการต่างๆเพื่อให้เกิดการตื่นตัวในกลุ่มผู้มีส่วนร่วมและร่วมสร้างนโยบายขึ้น ขั้นตอนการดำเนินนโยบายประกอบด้วย ก) ทุกโรงเรียนประกาศว่าทุกโครงการในการส่งเสริมการรับประทานเพื่อสุขภาพจะต้องสอดคล้องกับนโยบาย ข) ผู้มีส่วนร่วมทุกคนได้รับมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินนโยบาย ค) ระหว่างการประชุมหรือสนทนากลุ่มมีการสอดแทรกให้ความรู้เรื่องโภชนาการ ง) มีการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการประชาสัมพันธ์

นโยบาย ระหว่างการดำเนินนโยบายพบว่าปัจจัยที่ขัดขวางการดำเนินนโยบายคือ บทบาทผู้ปกครอง อิทธิพลของเพื่อน การโฆษณาขนม รูปแบบของการบรรจุขนม และการขาดความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งเสริมดำเนินนโยบาย ได้แก่ การเพิ่มจำนวนของว่างที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ในร้านค้าของโรงเรียน การให้รางวัลและการร้องเพลงที่เกี่ยวกับอาหารที่มีประโยชน์

หลังจากการพัฒนานโยบาย 9 เดือน พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของการดำเนินนโยบายเพิ่มขึ้นจาก 55.2 ± 2.4 คะแนนในกลุ่มทดลอง เป็น 61.6 ± 3.2 คะแนน และจาก 53.5 ± 2.7 คะแนน เป็น

57.1±7.0 คะแนน ในกลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเริ่มต้นพบว่าการรับประทานของว่างทุกชนิดยกเว้นนมรสจืดในกลุ่มทดลองลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) แต่ไม่พบความเปลี่ยนแปลงนี้ในกลุ่มควบคุม ในกลุ่มทดลองพบว่าความถี่ในการรับประทานของว่างที่ก่อให้เกิดฟันผุ ผลไม้สด ขนมไทย ขนมกรุบกรอบและเครื่องดื่มที่ผสมน้ำตาลมีค่าลดลง ขณะที่ในกลุ่มควบคุมพบค่าเฉลี่ยของความถี่ในการรับประทานของว่างที่ก่อให้เกิดฟันผุ นมรสจืดและขนมกรุบกรอบ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) นอกจากนี้พบว่าในกลุ่มควบคุมไม่พบว่าความถี่ในการรับประทานผลไม้สด ขนมไทยและเครื่องดื่มที่ผสมน้ำตาลแตกต่างกันระหว่างเมื่อเริ่มต้นการศึกษา กับภายหลังจากพัฒนานโยบาย

การพัฒนานโยบายการรับประทานเพื่อสุขภาพสำหรับเด็กปฐมวัยมีผลต่อการลดการรับประทานของว่างในโรงเรียนกลุ่มทดลอง